

Katsaus 2. apulaisohjaamiseen draamasarjan tuotannossa

Sara Salovaara

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2022

Media-alan tutkinto-ohjelma
Kuvaus ja valaisu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan tutkinto-ohjelma
Kuvaus ja valaisu

SALOVAARA, SARA:
Katsaus 2. apulaisohjaamiseen draamasarjan tuotannossa

Opinnäytetyö 32 sivua
Toukokuu 2022

Tämä opinnäytetyö on katsaus 2. apulaisohjaajan työhön draamasarjan tuotannossa. Opinnäytetyön tietämys pohjautui suurimmaksi osaksi kirjoittajan omaan työkokemukseen 2. apulaisohjaajana useassa eri draamasarjassa ja tarkasteli työnkuvaa vahvan ammattikokemuksen kautta. 2. apulaisohjaajan työnkuva on melko vähän tunnettu alue elokuva-alalla ja opinnäytetyön tarkoitus olikin tehdä kattava katsaus siihen, mitä kaikkea työnimike voi pitää sisällään.

Kirjoittajan työkokemus on syntynyt kolmesta eri televisiosarjasta neljän tuotantokauden verran. Tuotannot olivat Mediawan Finlandin tuottama Koskinen, Hih-hihii Oy:n tuottama Hymyä! sekä Fire Monkey Productionin tuottama Kansan Vihollinen.

Opinnäytetyössä käsiteltiin muun muassa 2. apulaisohjaajan työnkuvaa tuotannon eri vaiheissa sekä avustajien että pienroolien määrittelyä ja roolittamista. Opinnäytetyössä käsiteltiin myös 2. apulaisohjaajan työtä ihmislähtöisestä näkökulmasta eli miten luoda avustajille ja pienrooleille mahdollisimman mukava ja turvallinen kokemus kuvauksissa.

Asiasanat: 2.apulaisohjaaja, 2. apulaisohjaaja, draamasarja, avustaja, roolittaminen, Koskinen, Hymyä!, Kansan Vihollinen

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts
Cinematography and Lightning

SALOVAARA, SARA:
Review of 2nd Assistant Directing in Television Drama

Bachelor's thesis 32 pages
May 2022

This thesis is a review of 2nd Assistant Directing in television drama. The information given in this thesis was mostly based on the author's own work experience as a 2nd Assistant Director in different television drama series'. 2nd Assistant Directing is quite an unknown area in film industry and the purpose of this thesis was to create a comprehensive review of what kinds of things this job title might include.

The author's work experience came from three different television series', comprising a total of four seasons. The productions were Mediawan Finland's Koskinen (Lakeside Murders), Hihhihii Oy's Hymyä! and Fire Monkey Production's Kansan Vihollinen (Enemy of the People).

This thesis examined 2nd Assistant Director's job description in different parts of productions and the description and casting of extras and featured extras. This thesis also dealt with 2nd Assistant Director's job from a people-oriented perspective how to create a pleasant and safe environment for extras and featured extras.

Key words: 2nd Assistant Director, Second Assistant Director, Television Drama, extra, casting, drama, tv serie, Koskinen, Lakeside Murders, Hymyä!, Kansan Vihollinen, Enemy of the People

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	MIKÄ 2. APULAISSOHJAAJA?.....	6
	2.1 Mikä Koskinen, Hymyä! ja Kansan Vihollinen?.....	6
	2.2 Avustajat	8
	2.2.1 Avustajien roolittaminen	9
	2.2.2 Pienroolit	10
	2.2.3 Pienroolien roolittaminen.....	12
	2.2.4 Avustajaroolitus epookkisarjassa	14
3	2. APULAISSOHJAAJAN TYÖVAIHEET	16
	3.1 2. apulaisohjaajan työ esituotannossa	16
	3.1.1 2. apulaisohjaajan työ kuvauksissa	17
	3.1.2 Avustajatoiminnot.....	18
	3.2 Kun paikalla ei ole avustajia tai pienrooleja	21
	3.2.1 2. apulaisohjaajan tehtävät kuvausten jälkeen.....	21
4	TÄRKEITÄ 2. APULAISSOHJAAJAN OMINAISUUKSIA.....	23
	4.1 Hyvän kuvauskokemuksen antaminen	23
	4.1.1 Hankalat avustajat?.....	24
	4.1.2 Erikoiskuvausten roolittaminen, diskot ja intiimikohtaukset.....	25
	4.2 2. apulaisohjaaja ja muu työryhmä	27
	4.2.1 2. apulaisohjaajan tärkeys.....	29
	4.2.2 Stressi	29
5	POHDINTA	31
	LÄHTEET	32

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on kattava katsaus perusasioihin 2. apulaisohjaajan työnkuvasta draamasarjan tuotannossa. Olen työskennellyt ammattikentällä 2. apulaisohjaajana kolmessa eri tuotannossa neljän tuotantokauden verran, joten opinnäytetyöni tietoperusta on syntynyt suureksi osaksi omasta ammattitaidostani. Olen työskennellyt Mediawan Finlandin (entinen Aito Media) tuottamassa Koskinen -sarjassa kahden tuotantokauden verran, Hihhihii Oy:n tuottamassa Hymyä! -sarjassa sekä Fire Monkey Productionin tuottamassa Kansan Vihollinen -sarjassa. Opinnäytetyöni kohderyhmäksi sopivat kaikki, jotka ovat kiinnostuneita 2. apulaisohjaajan työstä ja mahdollisesti jopa työskentelystä tässä roolissa.

Opinnäytetyössäni käsittelen perusasioita, 2. apulaisohjaajan, avustajien ja pienroolien määritelmiä sekä näiden roolittamista. Käyn myös läpi mitä kaikkea 2. apulaisohjaajan työ voi sisältää eri tuotannon vaiheissa. Kerron myös 2. apulaisohjaajan ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidoista ja niiden tärkeydestä. Toisen apulaisohjaajan työnkuva ja vastuualueen laajuus voi vaihdella paljonkin tuotanto-kohtaisesti, eikä tähän rooliin löydy tarkasti määriteltyjä raameja tai toimintatapoja, joten opinnäytetyöni pohjautuu vahvasti siihen, miten minä itse olen ammattikentällä toiminut. En siis kerro opinnäytetyössäni eri työskentelytavoista asioina, miten 2. apulaisohjaajan kuuluu toimia, vaan enemmänkin havainnointina omista parhaaksi kokemistani työtavoista.

2 MIKÄ 2. APULAISSOHJAAJA?

2. apulaisohjaaminen voi olla monille melko vähän tunnettu alue elokuva-alalla ja ensimmäinen ajatus saattaakin olla, että 2. apulaisohjaaja toimii ohjaajan apulaisen apulaisena. Ohjaajalla ja apulaisohjaajilla on kuitenkin toisistaan poikkeavat työalueensa ja se että näille alueille on omat työntekijänsä, mahdollistaa sen että lopputuloksesta tulee mahdollisimman toimiva. 2. apulaisohjaajan työnkuva voi vaihdella paljonkin tuotannosta riippuen, mutta 2. apulaisohjaajan tärkein ja isoin työtehtävä on avustajien ja pienroolien roolittaminen sekä avustajien ohjaaminen kuvauksissa.

Karkeasti voidaan määritellä, että kun ohjaajan tehtävä kuvauksissa on ohjata näyttelijöitä, niin 1. apulaisohjaaja ohjaa työryhmää ja 2. apulaisohjaaja avustajia. Onkin tärkeää, että apulaisohjaajien avulla ohjaaja saa täyden työrauhan keskittyä näyttelijänohjaamiseen ja taiteelliseen sisältöön. Apulaisohjaajat työskentelevät tiiviinä työparina, 2. apulaisohjaaja 1. apulaisohjaajan alaisena. Kuvauksissa 1. apulaisohjaajan apuna oleminen onkin myös olennainen osa 2. apulaisohjaajan työtä. Apulaisohjaajien välinen dynamiikka ja hyvä kommunikaatio on tärkeää ja sillä on iso vaikutus sekä työryhmään että avustajiin.

Tuotannosta riippuen usein joko 1. apulaisohjaaja tai 2. apulaisohjaaja hoitaa myös call sheetien eli kuvausaikataulujen tekemisen ja isompaan tuotantoon voidaan palkata oma apulaisohjaajansa vastaamaan call sheetteistä. Kolmen apulaisohjaajan tuotannossa call sheetien tekijää kutsutaan usein 2. apulaisohjaajaksi ja avustajien ja pienroolien roolittajaa 3. apulaisohjaajaksi. Keskityn kuitenkin opinnäytetyössäni vain sellaisiin tuotantoihin, missä 2. apulaisohjaajan pääasiallinen tehtävä on avustajien ja pienroolien roolittaminen ja kuvauksissa heistä huolehtiminen.

2.1 Mikä Koskinen, Hymyä! ja Kansan Vihollinen?

Aloitin työni toisena apulaisohjaajana syksyllä 2020 Mediawan Finlandin (entinen Aito Media) tuottamassa Koskinen -sarjassa, joka perustuu Seppo Jokisen kirjoittamaan Komisario Koskinen kirjasarjaan. Koskinen on nykyaikaan adaptoitu versio Jokisen kirjoista, joka seuraa Tampereen poliisin väkivaltarikosten yksikössä

työskentelevän Sakari Koskisen työtä ja elämää Tampereella. Koskista näyttelee Eero Aho. Kuvasimme Koskisen ensimmäistä kautta syksyllä 2020 sekä alkuvuodesta 2021 yhteensä 60 päivää. Koskisen ensimmäisen kauden esittäminen alkoi Ruudussa marraskuussa 2021 ja on Ruudun kaikkien aikojen katsotuin draamasarja (Sanoma Media, 2022). Koskisen kahdella ensimmäisellä kaudella pääohjaajana toimii Lauri Nurkse ja toisena ohjaajana Riku Suokas.

Aloitimme Koskisen toisen kauden kuvaukset elokuussa 2021. Toinen kausi kuvattiin kolmessa osassa alkusyksystä, loppusyksystä sekä alkuvuodesta 2022 yhteensä 60 päivän ajan. Koskisen toisen kauden kahdesta ensimmäisestä jaksosta on koostettu elokuva, jonka ensi-ilta oli huhtikuussa 2022. Sekä jaksot että niistä koostettu elokuva pohjautuu Seppo Jokisen kirjoittamaan Vilpittömässä Mielessä –nimiseen kirjaan. Koskisessa aina kaksi jaksoa kattaa yhden Jokisen kirjoittaman kirjan, joten 10-osaisessa tuotantokaudessa on aina viisi kirjaa. Koskisen toinen kausi alkaa Ruudussa kesäkuussa 2022.

Heti Koskisen ensimmäisen kauden perään aloitimme Hihhihii Oy:n tuottaman Hymyä! -sarjan kuvaukset helmikuussa 2021, työroolinani 2. apulaisohjaaja. Hymyä! kertoo Hymy-lehden perustajasta lehtikeisari Urpo Lahtisesta ja tämän villistä elämästä 70-luvun Tampereella. 8-osaisessa sarjassa Urpo Lahtista näyttelee Aku Hirviniemi. Kuvasimme Hymyä! 34 päivää ja sarjan esittäminen alkoi C-Moressa maaliskuussa 2022. Hymyä! –sarjan on ohjannut Jäppi Savolainen.

Kesällä 2021 liityin mukaan Fire Monkey Productionin tuottamaan Kansan Vihollinen -sarjaan 3. apulaisohjaajaksi. Tulin Kansan Viholliseen mukaan puolivälissä kuvauksia, minkä takia työroolini poikkesi jonkin verran aikaisemmista tuotannoista. Työnkuvaani kuului suurimmaksi osaksi 1. apulaisohjaajan apuna oleminen sekä hänen kanssaan kuvaussetin pyörittäminen. Kansan Vihollinen oli niin sanottu kolmen apulaisohjaajan tuotanto missä oli erikseen aikatauluttava 2. apulaisohjaaja, joten minun työnimikkeenäni oli 3. apulaisohjaaja.

Kansan Vihollinen kertoo toimittaja Katja Salosesta, joka ajautuu liian syviin vesiin tutkiessaan tunnetun jalkapallotähden liiketoimia ja joutuu keskelle valheita ja rikoksia. 8-osaisessa Kansan Vihollisessa Katja Salosta näyttelee Kreetta

Salminen ja sarjan on ohjannut Mikko Kuparinen. Kansan Vihollinen alkoi C-Moressa toukokuussa 2022.

2.2 Avustajat

Avustajilla tarkoitetaan kohtauksen taustalla olevia henkilöitä, jotka luovat kohtauksiin liikettä, luonnollisuutta ja todellisuuden tuntua. Avustajia on näkyvyydeltään erilaisia. Avustaja voi olla jokin käsikirjoituksessa erikseen mainittu henkilö esimerkiksi *”jonossa edellä oleva NAINEN tilaa kahvin”* tai sitten kohtauksen taustalla olevia henkilöitä, keitä ei käsikirjoituksessa erikseen mainita. Jos siis kohtauksessa näyttelijä istuu kahvilassa, on syytä miettiä tarvitaanko kahvilaan taustalle avustajia esittämään kahvilan asiakkaita vaikei näitä käsikirjoituksessa erikseen mainittaisikaan. Avustajat ovat todella tärkeä osa tuotantoa, sillä ilman avustajia näyttelijät olisivat työpöyhissä kahviloissa, kuntosaleissa, baareissa ja toimistoissa.

Avustajamääriin ja siihen, että tarvitaanko avustajia ollenkaan voi vaikuttaa monikin asia. Ohjaajan toiveet täytyy huomioida, jos hänellä niitä on avustajamäärien suhteen, mutta voi olla että varsinkin tutun työryhmän kanssa apulaisohjaajat voivat keskustella keskenään minkälainen avustajamäärä mihinkin kohtaukseen tuntuu sopivalta. 1.apulaisohjaajalla voi olla myös tarkempi näkemys esimerkiksi siitä, paljonko kuvauslokaatioon edes mahtuu ja on kannattavaa ottaa avustajia. Lokaatiolla on loppujen lopuksi todella suuri vaikutus siihen, minkälainen avustajamäärä toimii ja minkälainen ei.

Kuvasimme Hymyä! –sarjaan kolme viikkoa studiossa Hymyn toimitusta ja toteimme apulaisohjaajan kanssa melko pian, että pelkällä neljällä tai viidellä avustajalla toimituksen sai todella täyden näköiseksi ja kuusi oli kyseisessä lokaatiossa melkein aina jo liikaa. Koskinen –sarjassa keskeisessä osassa oleva poliisiasema on puolestaan niin iso, että kuudella avustajalla asema näyttäisi aivan työpöyhjältä. Myös koronapandemialla ja erilaisilla kokoontumisrajoituksilla on ollut iso vaikutus monissa tuotannoissa avustajamääriin ja on ollut oma taitonsa saada kuvat näyttämään täydeltä pienilläkin avustajamäärillä.

Lokaation lisäksi myös kuvasuunnitelmat vaikuttavat siihen, paljonko avustajia taustalle tarvitaan. Aina ei kaikkia kuvasuuntia voi täysin varmuudella etukäteen tietää ja suunnitelmat saattavat vaihtua lennosta paljonkin, mutta jos on päivän-selvää, että näyttelijä nähdään istumassa kahvilassa vain selkä seinää vasten niin avustajia ei ole tarpeen paikalle hankkia. Aina välillä voi kuitenkin tulla tilanteita, kun on ajateltu ettei kohtaukseen tarvita avustajia mutta paikan päällä tulee leikin yllättäviä tarpeita. Tällaisissa tilanteissa saatetaan laittaa usein joku työryhmästä kameran eteen mutta jos lokaatiossa sattuu olemaan työntekijöitä tai joku yhteyshenkilö paikalla, niin myös heitä voi pyytää avustajiksi. Onkin hyvä kantaa kuvaussopimuksia mukana varmuuden vuoksi myös sellaisina päivinä, kun on suunniteltu ettei avustajia tarvita.

2.2.1 Avustajien roolittaminen

Avustajia tulee hakea ja roolittaa koko kuvausjakson ajan. Nykyään yleisin tapa avustajien hakemiseen on laittaa Facebookiin ilmoituksia avustamiseen erikoistuneissa ryhmissä. Tällaisia ryhmiä ovat muun muassa Näyttelijät/Elokuva-Avustajat sekä Elokuva/TV-esiintyjät & avustajat. Avustajakohtauksen suuruudesta ja haastavuudesta riippuen avustajia tulee alkaa hakemaan hyvissä ajoin, varoen kuitenkin ettei hakua laita liian ajoissa liikkeelle. Ihmisillä voi pitkällä aikavälillä muuttua suunnitelmat ja tuotannossa voi aikataulut ja speksit muuttua paljonkin joten avustajia ei kannata alkaa roolittamaan esimerkiksi kuutta viikkoa ennen kuin kohtausta ollaan kuvaamassa. Myös korona-aikana on ollut hyvä huomioida, että ihmisten terveydentilasta ei ikinä voi tietää monta viikkoa etukäteen. Joillain ihmisillä voi myös into osallistua kuvauksiin lopahtaa, jos he joutuvat useamman viikon odottelemaan kuvauspäiväänsä.

Koska avustajia roolitetaan koko kuvausjakson ajan, on oma työaika suunniteltava huolella eikä aina avustajien roolittamiseen tahdo aikaa löytyä. Onkin tärkeää kehittää itselleen parhaimmat työtavat, miten pystyy olemaan mahdollisimman tehokas ja toimimaan yhtä aikaa sekä kuvauksissa että roolittamaan avustajia. Välillä on myös hyvä arvioida yhdessä apulaisohjaajan kanssa, onko 2. apulaisohjaajan aina tarvetta olla kuvauksissa. Tällaisia tilanteita voi olla esimerkiksi päivät, kun ollaan yhdessä simppelissä tai pienessä lokaatiossa ja paikalla on

vain vähän näyttelijöitä. Tällaisina päivinä voi sopia apulaisohjaajan kanssa ettei tule kuvauksiin paikalle vaan keskittyy pelkästään avustajien roolittamiseen.

Ohjaajalla saattaa olla toiveita minkälaisia avustajia hän kohtauksiin haluaa, mutta usein on 2. apulaisohjaajan tehtävä miettiä minkälaiset avustajat ovat sopivia mihinkäkin kohtauksiin. On usein hyvä ottaa avustajiksi monenlaisia ihmisiä ikään, sukupuoleen tai ulkoisiin ominaisuuksiin katsomatta mutta toisinaan kohtauksen sisältö, miljöö ja konteksti kertovat minkälaiset ihmiset istuvat kohtaukseen parhaiten. Jos kohtauksessa on esimerkiksi nuoret aikuiset tanssimassa yökerhossa, ei avustajiksi mitä luultavimmin sovi lapset tai vanhukset.

Avustajahakuja tehdessä täytyy olla huolellinen, että hakemuksessa lukee kaikki olennainen tieto ja ohjeistukset hakemista varten. Avustajahakemuksissa tulee lukea selvästi millä paikkakunnalla kuvaukset tapahtuvat, minä päivänä ja suuntaa antavana kellonaikana, minkälainen avustajarooli on kyseessä ja minkä palkkion kuvauksista saa. Hakemuksessa täytyy myös lukea mihin hakemukset pitää lähettää ja mitä tietoja hakemukseen vaaditaan. Jos haussa pyydetyt perusasiat löytyvät avustajan hakemuksesta, voi alkaa miettimään olisiko henkilö sopivanoloinen kohtaukseen.

Myös vetävä otsikko, kiinnostava valokuva tai aloituslause hakemukselle voi tehdä hyvää ja herättää ihmisten kiinnostuksen osallistua kuvauksiin. Esimerkiksi Koskisen toista kautta kuvatessamme olimme menossa Nokia Arenalle kuvaamaan ”Ilveksen peliä” ja taustalle katsomoon tarvittiin joukko Ilvesfaneja. Otsikoin siis avustajahakemukseni ”*HEI SINÄ ILVES-FANI!*” ja pyysin hakijoita laittamaan kuvan itsestään parhaimmissa Ilveksen fanivaatteissaan. Kaikkien innokkaiden hakijoiden lisäksi myös kaupunkilehti Tamperelainen bongasi ilmoitukseni ja kirjoitti hakuni pohjalta uutisen, missä myös neuvottiin hakemaan mukaan avustajaksi. Suosio oli lopulta valtava: sain hakemuksia noin viideltäsadalta Ilves-fanilta.

2.2.2 Pienroolit

Pienrooli on usein replikoiva rooli, joka esiintyy yhdestä muutamaan kohtauksessa. Pienrooliin ei ole mitään tarkkaa määritelmää, mutta usein roolin haastavuus määrittelee sen, onko kyseessä rooli tai pienrooli ja valitaanko esiintyjäksi

ammattinäyttelijä vai puoliammattilainen tai harrastelija. Päätöksen siitä, onko kyseessä pienrooli vai rooli voi tehdä yhdessä näyttelijöiden roolittajan sekä ohjaajan kanssa, riippuen myös siitä sattuu ko ohjaajalla olemaan mielessä joku tietty henkilö kenet hän haluaisi rooliin. Tehdäkseen roolivalinnan, ohjaajan tulee nähdä pienrooliehdokkaan esiintymistaidot, joten roolia varten tulee järjestää joko koekuvaus tai selftape.

Välillä tulee vastaan myös repliikittömiä pienrooleja mikä usein tarkoittaa sitä, että rooli on isompi kuin avustajarooli mutta hahmolla ei ole käsikirjoitukseen kirjoitettuja repliikkejä. Käsikirjoitukseen voi välillä olla haastavaa kirjoittaa juurikin pienrooleille repliikkejä, mutta kuvaustilanteessa voikin tuntua paljon luontevammalta että hahmo puhuu kohtauksessa. Aina ei siis voi ennakoida repliikkien mahdollisuutta, jos niitä ei käsikirjoituksessa erikseen lue.

Kaikesta ennakkosuunnitteluista huolimatta, kohtauksen lopullinen luonne paljastuu vasta kuvaushetkellä ja riippuu todella paljon esiintyjästä millä eri tavoin hänen esittämänsä hahmo voi herätä henkiin. Näin ollen ohjaaja saattaakin kuvaustilanteessa pyytää esiintyjää replikoimaan vaikkei repliikkejä alun perin ollut tiedossa. Tähän voi varautua, vähän ohjaajasta ja kohtauksesta riippuen, kertomalla esiintyjälle etukäteen että yllätysrepliikkien mahdollisuus on olemassa ja mikittämällä esiintyjä valmiiksi jos se suinkin vain on mahdollista.

Jos kyseessä on selkeästi isompi kuin avustajarooli mutta repliikkejä ei käsikirjoituksessa ole, on silti hyvä pyytää esiintyjäehdokkaalta pieni esittelyvideo ohjaajan nähtäväksi. Näin ohjaajan on helpompi saada parempi käsitys ehdokkaasta pelkän valokuvan ja esittelytekstin sijaan. Itse olen välillä myös kirjoittanut pienen rooliin sopivan käsikirjoituksenpätkän, minkä ehdokkaat ovat saaneet esittää videolla. Näin ohjaaja näkee ehdokkaan esiintymistaidot tilanteessa, kun käsikirjoituksessa ei ole repliikkejä mitä esittää.

Hyvänä esimerkkinä on Koskisen toiselta kaudelta Markus Salmen esittämä Rauli Kulpin hahmo. Kulppi esiintyi yhteensä kahdeksassa kohtauksessa ja tälle oli neljä kuvauspäivää, muttei yhtäkään käsikirjoitukseen kirjoitettua repliikkiä. Rooli oli selvästi isompi ja haastavampi kuin tavallinen avustajarooli, joten kirjoitin lyhyen kohtauksen minkä kaikki rooliin hakevat saivat esittää selftapella. Kulpille

löytyi lopulta paljonkin repliikkejä itse kuvaustilanteessa, joten esiintyjän mikittäminen oli joka kerta tarpeen. Tässäkin tapauksessa luontevien repliikkien löytäminen tapahtui vasta kuvaustilanteessa.

Vasta kuvaustilanteessa annetut repliikit voivat olla joissain tilanteissa todella hyväkin asia. Varsinkin hieman kokemattomampien esiintyjien kohdalla jotkut repliikit saattavat rajoittaa esiintymistä, jos vuorosanat eivät ole omaan suuhun sopivia. Tällaisissa tilanteissa kaikki keskittyminen saattaa mennä vuorosanojen oikein muistamiseen ja viedä ajatukset pois itse esiintymisestä. Annankin usein selftapea pyytäessäni ohjeen, että tärkeämpää on esittää repliikit omaan suuhunsa sopivalla tavalla eikä sanasta sanaan kuten käsikirjoituksessa sanotaan.

2.2.3 Pienroolien roolittaminen

Vähän tuotannosta ja tuotannon vaiheesta riippuen voi olla hyvä tehdä niin sanottu avoin haku, missä pyydetään kaikenikäisiä, -kokoisia, -ja näköisiä ihmisiä hakemaan mukaan. Toisinaan voi kuitenkin olla parempi tehdä haku nimenomaan tiettyjä rooleja varten tietyillä spekseillä. Jos tarve on siis esimerkiksi noin 40-vuotiaalle naiselle, voi olla hyvä laittaa roolihaku pystyyn tällä kriteerillä eikä niin että kaikkien hakijoiden joukosta alkaa etsimään noin 40-vuotiaita naisia. Näin säästyy omaa työaika, sopivan esiintyjän löytäminen helpottuu ja myös hakemuksia voi tulla enemmän nimenomaan sellaisilta henkilöiltä keitä hakemuksessa haetaan.

Ennen pienroolien hakemista, on ohjaajan kanssa hyvä keskustella etukäteen, onko hänellä joitakin visioita tai toiveita pienroolien suhteen eli haluaako hän esimerkiksi ulkoiselta olemukselta tietynlaisen ihmisen tiettyyn rooliin. Joskus ohjaaja antaa vapaat kädet ja toisinaan hänellä voi olla tarkkakin näkemys siitä minäkalaisen henkilön hän haluaisi mihinkäkin rooliin. Usein käsikirjoituksesta selviää hahmon sukupuoli ja ikä, mutta näidenkään ei aina pidä olla mitään absoluuttisia määreitä. Onkin vapaat kädet saadessaan hyvä osata katsoa rooliehdokkaita myös käsikirjoituksen määreiden ulkopuolelta ja miettiä millä eri tavoin hahmo voi herätä henkiin erilaisten henkilöiden esittämänä.

Jos ohjaajalla ei ole mitään erityistoiveita esimerkiksi ulkoisten ominaisuuksien suhteen, en itse välttämättä halua tehdä liian tarkkoja rajauksia roolihakuihin sillä aina ei sopiva esiintyjä vastaa juuri sitä kuvausta, miten hänet on käsikirjoitukseen kirjoitettu. Roolista riippuen käsikirjoitukseen määritelty ikä ja sukupuoli kyllä voivat olla tärkeitä asioita mutta toisinaan ikäkin voi olla merkittynä hahmolle vain siitä syystä, että käsikirjoitusmuotoon yleensä kuuluu hahmon iän kertominen. Sukupuolenkaan ei aina tarvitse olla määrittelevä tekijä ja aina ei käsikirjoituksesta edes hahmon sukupuoli käy ilmi. Jos jokin ulkoinen ominaisuus on kuitenkin tarinan kannalta tärkeää, niin silloin roolihaussa kannattaa mainita kyseinen ominaisuus.

Kuten avustajatkin, myös pienroolit haetaan usein Facebookin ryhmistä. Hakuperiaate on pienroolien ja avustajien kohdalla kutakuinkin sama, mutta pienroolien haussa saattaa olla tarkempia speksejä ja enemmän vaatimuksia roolien suhteen. Hakemuksia on hyvä odotella useamman päivän ajan, että sopivia ehdokkaita ehtii hakemaan mahdollisimman paljon. Ehdokkaat voi joko kutsua koe-esiintymiseen jos siihen on mahdollisuus, eli paikka missä niitä järjestää, tai pyytää ehdokkaalta selftape.

Selftapella esiintyjä esittelee itsensä videolla ja esittää annetun kohtauksen tai kohtaukset. Selftapan tarkoitus on näyttää ohjaajalle ehdokkaan esiintymistaidot ja minkälainen ihminen ylipäätään on kyseessä. Selftape on helppo ja kätevä vaihtoehto kun esiintyjä esimerkiksi asuu eri paikkakunnalla ja selftapan tekeminen on sopinut muutenkin korona-ajan henkeen ehkä paremmin kuin perinteinen koe-esiintyminen. Selftapan tekemiseen on tärkeää antaa hyvät ja selkeät ohjeet kuitenkin rajoittamatta liikaa ja näin ollen vieden tilaa esiintyjän omalta tulkinnaalta kohtauksesta.

Kun kaikki ehdokkaat ovat saaneet selftapan tehtyä, on aika antaa ne ohjaajalle katsottavaksi. Selftapet on hyvä ladata kansioon mihin vain 2. apulaisohjaajalla ja ohjaajalla on pääsy. Tämä on mielestäni todella tärkeä asia, sillä esiintyjät ovat haavoittuvassa asemassa ollessaan koekuvaustilanteessa tai tehdessään selftapa ja on toista kunnioittavaa, ettei kaikilla työryhmästä ole pääsyä katselemaan näitä videoita.

Roolivalintaa tehdessä ohjaaja voi haluta tehdä valinnat täysin itse, tai kysyä myös 2. apulaisohjaajan mielipidettä esiintyjistä. Kun valinnat on tehty, voi roolin-saaneille ilmoittaa ilouutiset ja pahoitella niitä ketkä eivät roolia tällä kertaa saaneet. Rooleille voi myös ilmoittaa mitä siinä vaiheessa tietää kuvauspäivistä –ja ajankohdista ja tietoja on hyvä päivittää sitä mukaan, kun itse sitä saa.

Pienrooleista on hyvä myös toimittaa valokuvat sekä vaatekoti tiedot puvustajalle ja maskeeraajalle, myös siinä tapauksessa vaikkei pienroolia erityisemmin edes maskeerattaisi tai puvustettaisi. Maskeeraaja osaa usein päättää vasta esiintyjän kuvan nähdessään minkälainen maskeeraus tälle voisi sopia. Jos pienrooli tulee kuvauksiin omissa vaatteissaan tai maskeerauksissaan, on 2. apulaisohjaajan tehtävä kertoa ohjeet vaatteista ja maskista pienroolille.

2.2.4 Avustajaroolitus epookkisarjassa

70-luvulle sijoittuvaan Hymyä! -sarjaan oli avustajien roolittaminen isompi prosessi kuin esimerkiksi nykypäivään sijoittuvaan Koskiseen. Jokainen avustaja ja pienrooli piti puvustaa 70-luvun tyyliin ja harvalta löytyy omasta vaatekaapista aikaan sopivaa vaatetta, varsinkin kun tämän hetken muotiin kuuluu vahvasti 2000-luvun alun vaatetus. Hymyn avustajia valitessa myös moniin muihin ulkoi-siin ominaisuuksiin täytyi kiinnittää huomiota. Shokkivärjätyt hiukset, tatuoinnit ja lävistykset eivät olleet yleisiä 70-luvulla, joten avustajatkin täytyi roolittaa tiettyjen kriteereiden mukaan.

Hymyn kaikki avustajat puvustettiin ja maskeerattiin 70-luvun henkeen mutta oli myös tärkeää arvioida, missä tilanteissa puvustaminen ja maskeeraaminen toimii ja missä ei. Hiuksilla ja meikillä voi saada vaikka mitä aikaan mutta tällä hetkellä esimerkiksi kasvojen alueen täyteaineet ovat melko yleisiä ja vaikka suurin osa niistä onkin melko huomaamattomia, ei epookkisarjaan välttämättä sovi avustaja kenen kasvoista täyteaineet huomaa.

Myös erilaiset parta- ja viiksityylit täytyy huomioida epookkisarjassa, sillä harva avustaja tuskin on halukas viiksiään tai partaansa ajelemaan avustajaroolin takia. Epookkisarjoissa onkin melkein pako roolittaa avustajia tietyillä

ulkonäkökriteereillä, kun taas nykyaikaan sijoittuvissa tuotannoissa en anna ulkonäön vaikuttaa avustajaroolittamiseen jos toiveita ulkoisille ominaisuuksille ei ole.

Myös vaatekoko voi olla epookkisarjan avustajia valitessa merkittävä tekijä. Tietyn aikakauden vaatteita voi olla haastavaa löytää ja kokovaihtoehtoja ei välttämättä ole kovin paljoa. Toisinaan esiintyjä täytyy taas etsiä nimenomaan pelkätään vaatekoon mukaan. Hymyssä oli yhdessä kohtauksessa mukana poliisi, kenelle hankittiin roolivaatteet poliisimuseolta. Autenttisia 70-luvun poliisinasuja ei museolta kovin monessa koossa löydy, joten roolitus piti tässä tapauksessa tehdä sen mukaan, että esiintyjä istui rooliasuunsa.

3 2. APULAISSOHJAAJAN TYÖVAIHEET

Televisiosarjojen tuotannon eri vaiheet jaetaan karkeasti kolmeen osaan: esituotanto, kuvausjakso sekä jälkituotanto. Kuten monilla muillakin työryhmäläisillä, myös 2. apulaisohjaajalla on eri työtehtäviä tuotannon eri vaiheissa. Isoin työmäärä painottuu luonnollisesti kuvausjaksolle mutta hyvin tehdyillä valmisteluilla sekä esituotantovaiheessa että kuvausjakson aikana voi helpottaa omaa työtaakkaansa.

3.1 2. apulaisohjaajan työ esituotannossa

2. apulaisohjaajan liittyessä mukaan tuotantoon, usein ensimmäinen konkreettinen tehtävä on käsikirjoitusten huolellinen lukeminen sekä avustajapurun tekeminen. Avustajapurku on tärkeä työväline mihin voi merkitä muun muassa avustajamäärät, pienroolit ja niiden esittäjät, kuvauspäivät sekä kohtaukset missä avustajat tai pienroolit esiintyvät. Avustajapurkuja voi olla erinäköisiä purun tekijästä ja tuotannosta riippuen. Purun voi jakaa esimerkiksi seuraaviin kategorioihin: replikoivat roolit, avustajaroolit ja avustajat.

Eryteisesti pienroolien kohdalla purkuun on hyvä merkitä jo roolitusvaiheessa sopivat esiintyjäehdokkaat, näin on helppo itse muistaa keiltä kaikilta voisi olla hyvä pyytää selftape tai kutsua koekuvaukseen. Roolivalinnan varmistuessa purkuun voi lopulta kirjata roolinsaaneen henkilön nimen (Vainio, 2014, 11). Avustajapurkua voi säilyttää työryhmän yleisessä käytössä olevalla alustalla, näin kaikilla työryhmästä on pääsy katsomaan purkua jos joku sattuisi tarvitsemaan siinä olevia tietoja.

Tarkempia avustajalistauksia varten kerään aina oman henkilökohtaisen, vain omassa käytössäni olevan listan kaikista avustajista, mistä näen helposti minä päivinä on ollut keitäkin avustajia paikalla. Tähän listaan merkitsen myös aina kuvauskellonajat- ja paikat, mikä helpottaa huomattavasti omaa työtä, kun täytyy ilmoittaa nämä tiedot myös avustajille. Tarkan avustajalistan pitäminen helpottaa monissa muissakin asioissa omaa työtä, kun ei tarvitse alkaa muistelemaan ketkä ovat milloinkin olleet paikalla kuvauksissa milloinkin. Listan avulla ihmiset ja

heidän nimensä jäävät myös paremmin mieleen ja auttaa miettimään voisiko joku aiemmin avustajana ollut tulla myös uudestaan avustamaan.

Tärkeintä ennen kuvausten alkamista on, että pienroolit ovat roolitettuna ja että ainakin kahden ensimmäisen viikon avustajat ovat valmiina. Erityisesti ensimmäistä kuvauspäivää varten kannattaa olla huolellisesti valmistautunut, sillä vaatii usein muutaman päivän että kaikki pääsevät sisälle tuotantoon ja tämä voi tuoda monia yllätyksiä mukanaan.

3.1.1 2. apulaisohjaajan työ kuvauksissa

2. apulaisohjaajan tärkein tehtävä kuvauksissa on avustajista huolehtiminen ja heidän ohjaamisensa yhdessä apulaisohjaajan kanssa. Ennen kuvauksia avustajilla täytyy olla tarkasti tiedossa kuvausaika –ja paikka eli sovittuna missä nähdään ja moneltako. Avustajan täytyy myös etukäteen tietää mihin asti kuvaukset suunnilleen kestävät, minkälaiset vaatteet he pukevat päälleen ja minkälainen kohtaus on suunnilleen tulossa. Avustajia on myös hyvä muistuttaa mahdollisista pitkistä odotteluajoista ja neuvoa pukeutumaan sään mukaan, jos kuvaukset tapahtuvat ulkona.

Avustajille ei ole välttämättä tarpeen kertoa koko kohtauksen sisältöä mihin he ovat osallistumassa, mutta on hyvä informoida vähän etukäteen kohtauksen luonteesta ja siitä mitä avustajat tulevat esittämään. Jos avustajia esimerkiksi kaitataan kahvilaan taustalle istumaan, niin riittää että kertoo etukäteen vain että he ovat tulossa esittämään kahvilan asiakkaita. Kuitenkin esimerkiksi Koskisen toiselle kaudelle kuvasimme joukkokohtauksen, mikä eskaloitui isoksi tappeluksia ja sekamelskaksi, joten koin tarpeelliseksi kertoa tarkemmin etukäteen avustajille minkälainen kohtaus on tulossa ja mihin varautua. Jos kohtauksen käsikirjoituksen lähettää avustajalle ilman mitään erityistä syytä, voi käsikirjoituksen saaminen aiheuttaa hämmennystä ja yliajattelua ja näin vaikuttaa avustajan esiintymis-suoritukseen.

Kun avustajat ovat päässeet sovitululle tapaamispaikalle, heidät voi ohjata omaan tilaansa mikä lokaatiossa on erikseen avustajille sovittu. Avustajat on hyvä pitää mahdollisuuksien mukaan erillään muusta työryhmästä, että kaikilla on rauha

setata kohtausta ja näyttelijöillä on rauha harjoitella kohtausta (Mukkala, 2016, 19). Myös korona-aikana on korostunut tärkeys pitää avustajat erillään muun muassa näyttelijöistä, että heidän sairastumisriskinsä pysyy mahdollisimman pienenä. Tässä kohtaa avustajille annetaan kuvaussopimukset kirjoitettavaksi ja tämän jälkeen avustajille voi kertoa miten kuvauksissa kuuluu toimia.

Ohjeistuksessa on tärkeää olla selkeä ja muistuttaa avustajia, että minä olen heitä neuvomassa ja auttamassa. Avustajien joukossa voi usein olla ensikertalaisia, jotka eivät ole koskaan olleet kuvauksissa, joten on hyvä huomioida että itselleen itsestään selvät asiat eivät ole sitä välttämättä kaikille avustajille. Ensikertalaisia saattaa myös jännittää kameran edessä oleminen ja monilla voi olla pelkoa siitä että tekee virheitä. Onkin tärkeää luoda avustajille lämmin ilmapiiri ja muistuttaa siitä, että kaikesta saa ja pitää kysyä jos jokin asia kuvauksissa mietittävää tai on epäselvää.

Avustajille on hyvä kertoa että kohtaus kuvataan monesta eri kuvasuunnasta, joten omat toiminnot on hyvä muistaa myös tulevia kuvasuuntia varten. Myös apulaisohjaajan tekemästä käskytyksestä ja sen järjestyksestä kertominen on tärkeää, että avustaja osaa toimia oikealla hetkellä. Avustajille kannattaa myös etukäteen aina näyttää missä kamera fyysisesti sillä hetkellä on, ettei vahingossa katso oton aikana kameraan ja osaa muutenkin ottaa huomioon kameran sijainnin.

Riippuen kuvauslokaatiosta ja avustajien määrästä, saattaa 2. apulaisohjaajan työpäivät olla hyvinkin hektisiä ja jotkut päivät ovat jatkuvaa juoksemista setin ja avustajien välillä. Isoina avustajapäivinä onkin hyvä miettiä kannattaisiko avustajat kutsua porrastetusti paikalle, tämä nopeuttaa muun muassa sitä että kaikki ehtivät kirjoittamaan avustajasopimuksensa ajoissa.

3.1.2 Avustajatoiminnot

Kuvauksissa 2. apulaisohjaaja yhdessä 1. apulaisohjaajan kanssa keksii avustajille taustatoiminnot. Taustatoiminnoilla tai avustajatoiminnoilla tarkoitetaan kirjaimellisesti asioita, mitä avustajat tekevät kohtauksessa. Avustajatoimintoja on melkein mahdoton suunnitella ennen kuvauksia, sillä toiminnot ovat

riippuvaisia kohtausten luonteesta, kuvasuunnista sekä näyttelijöiden asemista ja heidän toiminnoistaan ja repliikeistään. Vasta kun kuva alkaa suunnilleen rakentumaan, voi avustajatoimintoja alkaa pikkuhiljaa suunnittelemaan.

Kun muu työryhmä settaa kohtausta, voi apulaisohjaajat yhdessä miettiä mahdollisia avustajatoimintoja ja sitä kuinka monta avustajaa mihinkäkin kuvasuuntaan halutaan käyttää. Jos kuvasuuntia on monta, täytyy avustajia käyttää niin että heitä riittää jokaiseen kuvaan taustalle. Tarvittavat määrät avustajia voi jo ottaa kuvan rakentuessa settiin paikalle ja kertoa heille alustavia toimintoja kameraharjoitusta varten. Lopulliset toiminnot kuitenkin selviävät vasta kun näyttelijät on asemoitu kohtaukseen ja kameraharjoitus on tehty. On kuitenkin hyvä nähdä edes puolivalmiita avustajatoimintoja jo harjoituksessa, että osaa arvioida mitä muutoksia täytyy tehdä itse kuvausta varten.

Avustajatoimintoja joutuu keksimään ja suunnittelemaan usein kiireessä, sillä aikaa tälle ei usein löydy ja toiminnot pystyy suunnittelemaan lopulliseen muotoonsa vasta kun kaikki muu on kuvausta varten valmista. Kun kamera, valo, ääni ja kaikki muukin on kohtausta varten valmista, halutaan usein päästä mahdollisimman pian jo kuvaamaan ja avustajatoiminnot joutuu tekemään juosten. Välillä sitä saattaa olla viimeinen työryhmäläinen, joka juoksee kuvasta pois kun kuvataan.

Käsikirjoitus on hyvä työkalu taustatoimintojen miettimiseen, sillä tietyt avustajatoiminnot voi suunnitella tietyille iskuille, esimerkiksi näyttelijän repliikille. Näin varmistetaan että tausta leikkaantuu mahdollisimman hyvin joka kuvasuunnassa. Myös muiden avustajien toiminnot ja liikeradat voivat toimia iskuina eri toiminoille ja hyvänä muistisääntönä avustajalle itselleen. Jos avustaja on kuuloetäisyyden päässä näyttelijöistä, voi hänet neuvoa toimimaan tietyllä näyttelijän repliikillä mutta jos tämä ei ole mahdollista, niin voi itse sijoittua sellaiseen paikkaan että saa sekä näköyhteyden avustajaan että voi katsella kuvaa monitorista. Avustajalle voi näin antaa ennalta sovitun merkin milloin toimia.

Tilanteen vaatiessa, avustajan lähelle voi jättää myös radiopuhelimen ja antaa tälle tangenttimerkin radiopuhelimen kautta. Tangenttimerkki on radiopuhelimesta kuuluva napsahdusääni, mikä tulee kun tangentista painaa lyhyen

painalluksen. Tangenttimerkeissä saattaa olla kuitenkin omat ongelmansa niistä aiheutuvan meluhaitan takia. Yksi ratkaisu on laittaa sekä oma, että avustajalle jätetty radiopuhelin omalle kanavallensa. Näin ei tangenttimerkki kuulu koko työryhmän radiopuhelimista eikä näin ollen saada vahingossa osua näyttelijöiden repliikkien päälle.

Tärkeää avustajatoiminnoissa on saada taustat näyttämään mahdollisimman hyvältä ja dynaamiselta ja se voi parhaimmillaan tuoda rytmiä myös näyttelijöiden liikkeisiin. 2. apulaisohjaajana on tärkeää tarkastella avustajatoimintoja monitorista jo kameraharjoituksen aikana ja pohtia että mitkä asiat toimivat ja mitkä eivät. Harjoituksen jälkeen toimintoja on vielä helppo muuttaa mutta kun kohtauksen master on saatu kuvattua, täytyy toiminnot pitää kutakuinkin samana tulevissa kuvasuunnissa. Kun kuvasuunta vaihtuu, täytyy taustalle miettiä uudet toiminnot sinne säästettyjen avustajien kanssa. Kuvan suunnasta riippuen täytyy myös mahdollisesti miettiä jatkumoa niiden avustajien liikkeisiin, jotka masterissa poistuivat kuvasta mutta heidän liikkeensä jatkuukin seuraavaan kuvasuuntaan.

Monitori on tärkeä toisen apulaisohjaajan työväline mutta aina ei pääsy monitorin luokse onnistu. Jos esimerkiksi itse joutuu olemaan ulkona mutta kamera ja monitori ovat sisällä niin tällaiset tilanteet voivat vaatia luovia ratkaisuja. Apulaisohjaaja voi esimerkiksi antaa radiopuhelimeen tangenttimerkin mikä on 2. apulaisohjaajalle merkki laittaa avustajatoimintoja ulkona liikkeelle. Toisinaan avustajien ohjailu ilman näköyhteyttä monitorille on vain intuition varassa toimimista ja tällöin täytyy luottaa omaan ammattitaitoonsa ja toivoa että taustatoiminnot näyttivät hyvältä.

Kuvaa kannattaa tarkkailla aina myös sillä silmällä, jos jotkut avustajista olisi mahdollista siirtää toisesta kuvasuunnasta toiseen ilman että näyttää siltä, että avustaja on kahdessa paikassa yhtä aikaa. Avustajien näkyvyyttä voi pitää mielessään myös tulevaisuutta varten ja arvioida olisiko avustaja mahdollista ottaa mukaan vielä uudestaan kuvauksiin. Joissain tilanteissa samoja avustajia voi hyvinkin käyttää muissakin kohtauksissa avustajina ilman että katsoja sitä huomaa.

Avustajatoimintoja on myös hyvä miettiä leikkauksen todennäköisyyden kannalta. Esimerkiksi kun siirrytään kuvaamaan näyttelijöiden kuvasuuntia, voi pyrkiä

sijoittamaan avustajaliikkeitä näyttelijän repliikkien kohdalle. Jos avustajatoiminnot sattuvat osumaan suurimmaksi osaksi hetkille kun näyttelijä kuuntelee vastaanäyttelijäänsä, avustajat saattavat leikkaantua pahimmillaan kohtauksesta pois miltei kokonaan.

3.2 Kun paikalla ei ole avustajia tai pienrooleja

Aina ei kuvauksissa ole paikalla avustajia tai pienrooleja ja silloin 2. apulaisohjaajan tärkeimpänä tehtävänä on 1. apulaisohjaajan apuna oleminen ja muun muassa näyttelijöistä huolehtiminen. Näyttelijät voi hakea settiin ja ohjata mikitykseen sekä ilmoittaa apulaisohjaajalle, kun näyttelijät on mikitettynä ja valmiina harjoitukseen. Apulaisohjaaja voi tarvita apua myös muissa asioissa ja on hyvä kysyä itse suoraan, että voiko olla jotenkin avuksi.

Myös linkkinä oleminen voi olla tarpeen millä tarkoitetaan tilannetta, jossa näyttelijän lähtöpaikka ei ole kuuloetäisyyden päässä apulaisohjaajasta joten 2. apulaisohjaaja voi mennä näyttelijän kanssa tämän lähtöpaikalle ja kertoa tälle koska tämän kuuluu toimia. Myös kohtauksen muita näyttelijöitä on helpompi lähettää liikenteeseen kesken kohtauksen, jos 2. apulaisohjaaja on linkkinä heidän luonaan. Tarvittaessa ohjaaja voi myös kommunikoida ja antaa ohjeita näyttelijälle 2. apulaisohjaajan radiopuhelimen kautta.

3.2.1 2. apulaisohjaajan tehtävät kuvausten jälkeen

Kun kuvausjakso päättyy, on aika palauttaa sopimukset, työpuhelin sekä muut tuotannolle kuuluvat asiat. Sopimukset on hyvä pitää koko tuotannon ajan tarkassa järjestyksessä ja pitää huoli, etteivät ulkopuoliset pääse niihin käsiksi tietosuojan takia. Sopimuksissa lukee avustajien ja pienroolien yhteystiedot sekä usein myös henkilötunnus, joten arkaluontoinen materiaali täytyy pitää hyvässä turvassa ja järjestyksessä.

Myös lopputeksteihin tiettyjen avustajien ja pienroolien kirjaaminen kuuluu 2. apulaisohjaajalle. Yleensä lopputeksteihin tulee omaan planssiinsa pienroolit ja mahdollisesti myös näkyvät avustajaroolit. Usein lopputeksteissä kiitetään yleisesti kaikkia avustajia mutta joskus halutaan myös kaikki jaksossa olleet

avustajat mukaan lopputeksteihin ja viimeistään silloin saa olla iloinen siitä, että on pitänyt tarkkaa listausta kaikista avustajista.

Jos 2. apulaisohjaaja on järjestänyt kuvauksiin jotakin erikoisempia avustajia tai avustajia jonkun palvelun kautta, on palvelu hyvä listata myös lopputekstikiitoksiin. Esimerkiksi Koskisessa olen järjestänyt OnniTerveyden kautta kuvauksiin aina ambulanssit sekä ensihoitajat, joten olen listannut OnniTerveyden aina myös kiitoksiin ja ensihoitajat samaan lopputekstiplanssiin pienroolien kanssa.

Usein työpuhelin hiljenee kun kuvausjakso tulee päätökseen, mutta toisinaan saattaa avustajilta ja pienrooleilta tulla yhteydenottoja. Avustajat saattavat toisinaan kysyä, missä jaksossa he esiintyivät jotta osaavat sitten etsiä itsensä oikeasta paikasta. Välillä saattaa tulla myös jälkeinpäin yhteydenottoja missä kiitellään mukavasta kokemuksesta ja mahdollisuudesta päästä mukaan. Parhaimmillaan työni 2. apulaisohjaajana on antanut suuriakin onnistumisentunteita, kun avustaja on kertonut voimaantumiskokemuksesta minkä on kuvauksissa olosta saanut tai kun pienroolin esittäjä on saanut tämän kokemuksen jälkeen mahdollisuuden päästä seuraaviin rooleihin.

4 TÄRKEITÄ 2. APULAISSOHJAAJAN OMINAISUUKSIA

2. apulaisohjaaja on paljon tekemisisissä erilaisten ihmisten kanssa, joten kyky toimia monenlaisten ihmisten kanssa on tärkeää. 2. apulaisohjaaja on usein myös ainoa linkki tuotannon ja avustajien sekä pienroolien välillä, joten 2. apulaisohjaajalla on suurikin vaikutus siihen, minkälainen kuva tuotannosta tulee esiintyjille. Mitä positiivisempi kokemus, sitä parempi kuva koko tuotannosta ja työryhmästä kaikille jää (Mukkala, 2016, 21).

2. apulaisohjaajana oleminen vaatii monissa tilanteissa myös tarkkuutta. Kokonaisaikataulujen, erilaisten purkujen ja call sheetien tekeminen on niin iso kokonaisuus, että niihin saattaa välillä tulla inhimillisiä virheitä. Onkin tärkeää tarkistaa kokonaisaikataulut ja call sheetit aina huolella vähintään omalta osalta, ettei avustajia tai pienrooleja puutu. Jos sattuu myös huomaamaan virheitä mitkä eivät suoranaisesti 2. apulaisohjaajan työhön liity, on niistä myös hyvä kertoa eteenpäin ettei muille osastoille käy väärinymmärryksiä.

Call sheet pohjissa saattaa usein avustajien sarake olla sellainen, minkä kellonajat eivät muutu automaattisesti call sheetin muiden kellonaikojen mukana kun niitä muutetaan. Välillä avustajille onkin saattanut jäädä väärä call time ja myös tästä syystä call sheetit tulee aina tarkistaa huolella että osaa pyytää avustajat ja pienroolit paikalle oikeaan aikaan. Jos avustajat tai pienroolit ovat puvustettava tai maskeerattavia, on hyvä myös sopia maskeeraajan ja puvustajan kanssa erikseen paljonko heitä varten tarvitsee varata aikaa.

4.1 Hyvän kuvauskokemuksen antaminen

Avustajia on tärkeää kehua ja kannustaa. Monia voi jännittää kameran edessä oleminen ja joillekin voi jäädä epävarma olo siitä, miten he suoriutuivat kohtauksessa. Se että muistaa aina välillä kertoa avustajille että heillä menee hyvin, antaa monille lisää itsevarmuutta ja intoa. Erityisesti lapsiavustajien kohdalla kehut ovat tärkeitä sillä jännittäminen voi olla erityisen suurta lasten kohdalla.

Kehujen lisäksi kuitenkin kritiikkiäkin täytyy osata antaa. Jos joku esimerkiksi elehtii liian suurieleisesti tai muuten kummallisesti, voi ystävällisesti ja hyvässä

hengessä neuvoa avustajaa toimimaan eri tavalla. Varsinkaan ensikertalaiset eivät välttämättä tiedä, että liian suuri elehtiminen voi kamerassa näyttää erikoiselta joten välillä tällaisissa tilanteissa neuvominen voi olla tarpeen. 2. apulaisohjaaminen onkin usein tasapainottelua sekä mukavan ilmapiirin luomisen, että auktoriteettina olemisen välillä. Erityisesti isoissa avustajakohtauksissa auktoriteettina olemisen on tärkeää, että pystyy ohjaamaan isojakin ihmismassoja.

Avustajien kanssa kanssakäyminen, heidän kanssaan keskustelu ja heihin tutustuminen on tärkeää ja omalla asenteella on iso vaikutus siihen, minkälainen ilmapiiri avustajilla on kuvauksissa. Myös pienrooleihin tutustumisella ja heidän kanssaan kanssakäymisellä on iso merkitys, sillä 2. apulaisohjaaja saattaa olla usein ainoa työryhmästä joka on heidän kanssaan tekemisissä ennen kuin he pääsevät kameran eteen.

Jotkut ohjaajat haluavat olla pienroolien kanssa tekemisissä etukäteen mutta on hyvä itsekkin osata vastata pienroolia askarruttaviin kysymyksiin tai ajatuksiin mitä kuvauksista ja kohtauksista herää. Jos esimerkiksi pienroolin esittäjä haluaa selvyyttä kohtauksen luonteesta, niin on hyvä käsikirjoitusta tulkiten ja muista kohtauksista tietoa käyttäen selvittää kohtauksen taustatietoja. Vaikka pienroolille kertoisikin oman tulkintansa kohtauksesta, on kuitenkin aina hyvä kertoa että tämä näkemys on minun omani ja ohjaaja kertoo tarvittaessa lisää ja tietenkin ohjaa kuvaustilanteessa.

4.1.1 Hankalat avustajat?

Avustajien joukkoon mahtuu kaikenlaisia ihmisiä ja yksi asia mihin 2. apulaisohjaajan tulisi pyrkiä, on osata ottaa kuvauksiin sellaisia avustajia jotka eivät häiritse kuvauksia, työryhmää tai näyttelijöitä. Tällaisten avustajien löytämiseen on haastava antaa mitään tarkkoja tai suoria ohjeita vaan moni asia on todella intuitiivista ja riippuvaisia roolittajan ihmissuhdetaidoista. Jos esimerkiksi on itse hyvä kirjoittamaan, on helpompi tulkita toisen sähköpostiviesteistä, minkälainen ihmisen tekstin takana on.

Ihmisten tapa käyttää kieltä ja ilmaista itseään voi kertoa voi kertoa siis hyvinkin paljon henkilöstä. Tietysti inhimillisiä virheitä sattuu kaikille, tulee kirjoitusvirheitä

ja välillä saattaa kuva unohtua hakemuksesta. Väitän kuitenkin, että näistäkin huolimatta hakemuksesta voi tulkita hyvinkin paljon asioita ja nähdä eron siinä onko kyse huolimattomuusvirheestä vai siitä ettei hakija ole vaivautunut lukemaan avustajahakemusta kunnolla loppuun saakka.

Jos kuvauksiin kuitenkin päätyy henkilö, jonka käytöksestä työryhmän tai näyttelijöiden työrauha kärsii, niin on 2. apulaisohjaajan tehtävä puuttua tähän. Tällaisessa tilanteessa 2. apulaisohjaajan auktoriteetti on avainasemassa ja avustaja täytyy saada ymmärtämään miten kuvauksissa voi ja miten ei voi toimia. Kaikki ihmiset eivät tule ajatelleeksi, että kuvaukset ovat sekä näyttelijöiden että työryhmän työpaikka ja kaikille kuuluu taata työrauha.

Vaikka onkin haastavaa antaa suoria neuvoja tai ohjeita, miten tunnistaa sopivat ja epäsoyvät avustajat, niin tämä on taito jota voi harjaannuttaa ja usein se myös harjaantuu tuotanto tuotannolta. Aika pian sitä myös oppii ketkä ovat sellaisia avustajia keitä ei välttämättä kannata ottaa uudestaan mukaan kuvauksiin ja toisaalta myös monet hyvät avustajat jäävät mieleen ja näitä on helppo pyytää mukaan taas seuraaviin tuotantoihin.

4.1.2 Erikoiskuvausten roolittaminen, diskot ja intiimikohtaukset

Välillä käsikirjoituksissa saattaa olla hyvinkin erikoisia avustajakohtauksia eikä avustajien löytäminen olekaan niin yksinkertaista. On tärkeää ilmoittaa jo avustajahakemuksessa jos kohtaus sisältää mitään erikoisempaa toimintaa kuin esimerkiksi taustalla istuskelua ja jutustelua. Kaikille ei esimerkiksi tanssiminen ole luontevaa tai se voi olla kaukana omasta mukavuusalueesta, joten jos kohtaus vaatii tanssimista, on se hyvä ilmoittaa jo avustajahakemuksessa.

Suomalaisia on vaikea saada tanssimaan edes tavallisiin yökerhokohtauksiin mutta entä jos kyseessä on 70-luvun homodisko? Kuvasimme Hymyä! –sarjaan kohtauksen, missä Janne Katajan esittämä Monsieur Mosse tanssii villisti homodiskossa ja kohtaukseen täytyi tietysti löytää avustajia mukaan tanssimaan. Valitettavasti vastaanotto avustajahakemuksiin oli huono ja sai osakseen lähinnä naureskelua ja vitsailua, moni näki homodiskokuvaukset huvittavana asiana.

Vastaanotto olisi voinut olla erilainen, jos olisin ilmoittanut hakemuksessa kyseessä olevan pelkkä disko ja varmasti moni meistä toivoisi, että eläisimme maailmassa missä homodiskoa ja diskoa ei tarvitse toisistaan eritellä. On kuitenkin tärkeää ilmoittaa avustajille, missä kontekstissa heidän esiintymisensä tapahtuu. Jos asiasta ei olisi ilmoittanut etukäteen, olisi paikalle saattanut eksyä avustaja kenelle homodiskoon osallistuminen onkin esimerkiksi uskonnollisista syistä ongelma ja pahimmassa tapauksessa saanut vasta valmista jaksoa katsoessaan huomata missä yhteydessä hän esiintyy.

Koskisen toiselle kaudelle roolitin avustajan esittämään vain kahteen kohtaukseen ruumista, mutta koin silti tarpeelliseksi varmistaa etukäteen ettei avustajalle ole ongelma että tämän hahmo on samaa sukupuolta olevan kanssa parisuhhteessa. Asia ei avustajaa haitannut ja näin saatiin varmistettua, ettei jaksoa katsoessa tule yllätyksiä jos asia sattuisikin olemaan ongelma.

Hymyä! –sarjaan mahtui paljon monipuolisia avustajakohtauksia ja yksi näistä oli sarjassa olevat nudistijuhlat. Jaksossa Hymyn toimitukseen tuli joukko nudisteja viettämään iltaa ja kuvauksiin täytyi siis löytää joukko enemmän tai vähemmän alastomia ihmisiä. Tärkeässä osassa oli jälleen kirjoittaa jo avustajahakemukseen, minkälaisista kuvauksista oli kyse, eikä pieni pilke silmäkulmassa kirjoitustusta otsikosta ollut haittaa.

Kuvaukset olivat sen verran arkaluontoiset ja esiintyjät haavoittuvassa asemassa, että kun sopivat nudistit kohtauksiin löytyivät, koin tärkeäksi soittaa ja käydä pitkän keskustelun jokaisen esiintyjän kanssa. Puhuimme tarkasti kohtauksen sisällön läpi, minkälainen sarja on ylipäättään kyseessä ja minkälainen työympäristö meillä on.

Seksi- ja alastonkuvauksissa onkin erityisen tärkeää saada esiintyjälle turvallinen ja luotettava olo ja vastata kaikkiin mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Kerroin kaikille nudistikuvauksiin tulijoille, että ketään ei pakoteta tekemään asioita mitä ei koe itse täysin mukavaksi eikä pakko ole osallistua täysin alasti jos ei siltä tunnu. Itse kuvaustilanteessa esiintyjien vastaanottaminen ja heille mukavan ja hyvän tunnelman luominen oli tärkeää. Ystävällisyys, lämminhenkisyys ja toisten haavoittuvan aseman ymmärtäminen oli avainasemassa näissä kuvauksissa ja

muistutin kaikkia että minulle saa ja pitää tulla sanomaan ja kysymään kaikesta mikä vähänkin mietityttää kuvauksissa. Nudistijuhlat olivat kaikin puolin onnistuneet kuvaukset ja kaikki esiintyjät olivat tyytyväisiä itse kuvauksista ja siitä miten mukavaksi koko kuvaustilanne oltiin heitä varten tehty.

Intiimikohtauksia tehdessä on tärkeää että kohtaaminen on closed set, eli suljettu setti missä paikalla on vain ne henkilöt keiden on välttämätöntä olla paikalla. Kuten muissakin intiimikohtauksissa, myös nudistijuhlissa oli tärkeää että kaikki esiintyjät suojattiin aina ottojen välissä. Myös sopivassa suhteessa huumorin käyttäminen voi tehdä kuvaustilanteesta rennomman mutta huumorin tulee olla syntynyt esiintyjän aloitteesta ja jos itsestä tuntuu epävarmalta onko huumori tilanteeseen sopivaa, on parempi pysyä hiljaa (Suomen Elokuvasäätiö, 2020, 6).

4.2 2. apulaisohjaaja ja muu työryhmä

Vaikka 2. apulaisohjaaja työskenteleekin 1. apulaisohjaajan kanssa työparina, on 2. apulaisohjaaja tekemisissä myös muidenkin työntekijöiden ja osastojen kanssa. 2. apulaisohjaaja saattaa olla paljonkin tekemisissä muun muassa puvustus- ja maskeerausosaston kanssa, riippuen siitä kuinka paljon avustajissa ja pienrooleissa on puvustettavaa ja maskeerattavaa.

Myös rekvisitööri ja 2. apulaisohjaaja saattavat olla paljonkin tekemisissä. Jos esimerkiksi pienrooleista tai avustajista tarvitaan valokuvia mitä käytetään kuvauksissa, tulee 2. apulaisohjaajan toimittaa valokuvat rekvisitöörille. Myös avustajapäivinä voi 2. apulaisohjaaja välittää tietoa avustajilta rekvisitööreille. Jos esimerkiksi kuvataan kohtausta missä avustajilla on juomia, voi 2. apulaisohjaaja informoida rekvisitööriä jos joku avustajista kaipaa lisää juomaa lasiinsa. 2. apulaisohjaaja voi myös rekvisitöörin ohjeiden mukaan kertoa avustajille voiko esimerkiksi heille annettuja ruokia syödä vai pitääkö avustajan vain esittää syövänsä. 2. apulaisohjaaja voi siis välittää kaikkea rekvisiittaan liittyvää informaatiota sekä avustajille että rekvisitöörille.

Kuvaustilanteissa 2. apulaisohjaajan on hyvä neuvoa avustajia varomaan valojalustoja ja ylipäättään ohjeistaa olemaan seisomatta suoraan valon edessä. Tämän lisäksi valaisijalla voi olla muitakin toiveita valon ja avustajien suhteen ja 2.

apulaisohjaaja voi neuvoa avustajia suosimaan tai välttelemään tiettyjä sijainteja, että valo näyttää mahdollisimman hyvältä myös avustajien kohdalla. Myös kuvaajalla voi olla toiveita avustajien sijaintien suhteen ja avustajia ja pienrooleja voi myös kuvaajan toiveista pyytää näyttämään oman sijaintinsa kuvassa.

Ehkä yleisin tehtävä mitä 2. apulaisohjaajalla on ääniosaston suhteen, on ohjata näyttelijät mikitykseen. Toisinaan avustajilla saattaa kuitenkin olla esimerkiksi liian kopisevat kengät tai kahisevat vaatteet ja tähän voi miettiä ratkaisuja yhdessä äänittäjän kanssa. Jos on kuvan kannalta mahdollista, voi avustajalta esimerkiksi ottaa kengät pois jalasta tai laittaa pehmusteet avustajan kenkien pohjaan. Jos kuitenkin mitään ei ole kenkien ja vaatteiden suhteen tehtävissä, joutuu avustajan sijoittamaan kauemmaksi näyttelijöistä. Toisinaan avustajilta saattaa myös unohtua, että ottojen aikana heidän tulee keskustella miimisesti ja jos 2. apulaisohjaaja ei itse sitä huomaa niin usein äänittäjä pyytää 2. apulaisohjaajaa muistuttamaan avustajia olemaan hiljaa ottojen aikana.

Tuotanto-osaston kanssa työskentelyyn on vaikea määritellä mitään tiettyjä asioita vaan kuten moni muukin työryhmäläinen, myös 2. apulaisohjaaja kääntyy tuotannon puoleen monissa askarruttavissa asioissa. Esimerkiksi koronarajoituksista ja sen myötä myös avustajamääristä on hyvä sopia yhdessä tuottajan kanssa. Tuottajalta tai tuotantopäälliköltä voi myös tiedustella onko jonkun pienroolin mahdollista saada runnerikyty kuvauspaikalle ja takaisin ja kyydistä voi sopia tarkemmin yhdessä runnerin kanssa.

Usein avustajille on aina tarjolla kahvia ja jotain pientä syötävää ja cateringin olisikin hyvä tietää suuntaa-antava avustajien lukumäärä. Jos avustajille ja pienrooleille tarjotaan myös lounas, täytyy cateringin myös tietää osallistujien ruokavaliot etukäteen. Usein ruokavaliot täytyy olla cateringin tiedossa useamman päivän etukäteen että erikoisruokavaliot ja ruuan määrä osataan huomioida ajoissa.

Myös järjestysosaston kanssa kommunikointi voi olla 2. apulaisohjaajalle tarpeen. Järjestäjältä voi esimerkiksi tiedustella onko lokaatiossa avustajille tarkoitettu erillinen tilansa ja löytyykö lokaatiosta vessat. Myös pysäköintimahdollisuuksista voi tiedustella järjestysosastolta jotta voi ilmoittaa avustajille ja pienrooleille onko auton pysäköiminen varatuille alueille mahdollista tuotannon puolesta.

4.2.1 2. apulaisohjaajan tärkeys

Onko 2. apulaisohjaaja välttämättömyys? Täysin tuotannosta riippuen, 2. apulaisohjaajalle voi olla todella iso tarve ja aivan korvaamaton apu tuotannossa. Pienemmissä tuotannoissa, esimerkiksi reality-sarjoissa tai mainoksissa harvoin 2. apulaisohjaajaa tarvitaan vaan roolitukset saattaa hoitaa joku tuotanto-osastolta. Kuitenkin fiktiivisissä tuotannoissa 2. apulaisohjaajan tarve korostuu melkein aina.

Jos kyseessä on yhtään isompi tuotanto eikä 2. apulaisohjaajaa ole, se tarkoittaa ylimääräistä kuormitusta joko apulaisohjaajalle tai esimerkiksi tuotantoassistentille. Vaikka avustajaroolitukset hoitaisikin joku tuotannosta, on apulaisohjaajalle valtava taakka pyörittää sekä settiä että avustajia kuvauspäivien aikana. 2. apulaisohjaaja mahdollistaa sen, että työryhmäläiset saavat paremman työrauhan keskittyä omaan työhönsä eikä ketään työryhmästä ylikuormiteta valtavan työtaakan alle.

Kaikki eivät aina tule ajatelleeksi 2. apulaisohjaajan työn tärkeyttä ja sitä valtavaa vastuuta mikä 2. apulaisohjaajalla on. Työryhmän sisälläkin saattaa olla todella hatara käsitys siitä, kuinka paljon työtä 2. apulaisohjaajalla on ja moni saattaakin ajatella että työ on todella helppoa ja yksinkertaista. Todellisuudessa 2. apulaisohjaaminen vaatii hyvää stressinsietokykyä, ihmissuhdetaitoja, kykyä hahmottaa kokonaiskuvaa ja jatkumoa ja tasapainottelua auktoriteetin ja mukavan kuvauskokemuksen antajan välillä.

4.2.2 Stressi

2. apulaisohjaajalla voi toisinaan olla iso työtaakka harteillaan ja stressi voi olla kova. Erityisesti uran alkuvaiheessa, kun itselleen sopivat parhaat työtavat eivät ole vielä löytyneet voi työ viedä yöunet ja vapaa-aika menee avustajien hakemisessa. Onkin tärkeää oppia virheistään ja pyrkiä kehittämään itseään ja työtapaan jatkuvasti. Ihmiset ovat erilaisia ja kaikki työtavat eivät sovi kaikille, joten on tärkeää tunnistaa omat heikkoutensa ja vahvuutensa ja pyrkiä siihen, että tuotanto on omalta osalta kaikille sujuvaa. Kun kokemusta karttuu ja omat työtavat

alkavat löytää paikkansa, helpottuu myös oma stressi ja vapaa-ajastakin voi nauttia rauhassa.

Jos stressi on kova, täytyy olla erityisen tarkkana etenkin avustajien kanssa kommunikoinnissa. Kun aloitin uraani 2. apulaisohjaajana, saatoin kiireisenä ja stressaantuneena välillä lähettää avustajille vahingossa vääriä kuvauspäivämääriä ja kellonaikoja. Onneksi huomasin virheeni aina ajoissa eikä mitään ongelmia ole koskaan aiheutunut, mutta on itselleen helpottavaa kun mahdollistaa sen että tällaisia asioita sattuu mahdollisimman vähän. Ongelmanani ei ollutkaan se, että olisin huolimaton, vaan se että tarvitsen todella tarkkaa järjestelmällisyyttä, listoja ja taulukoita ollakseni mahdollisimman huolellinen. Tämän asian ymmärtäminen ja hyödyntäminen on ollut avainasemassa omissa työtavoissani ja stressi ja virheet onkin vähentynyt huomattavasti joka tuotannossa.

Hyvästä stressinhallinnasta huolimatta aina ei 2. apulaisohjaajan työ ole helppoa. Avustajien ja varsinkin sopivien avustajien löytäminen voi toisinaan olla haastavaa ja välillä yllättäviä avustajatarpeita voi tulla lyhyelläkin varoitusajalla. 2. apulaisohjaajan tulee henkisesti varautua mahdollisiin yllätyksiin ja olla valmiina toimimaan isojenkin muutoksien mukaisesti.

Vaikka stressi ja työtaakka ovatkin välillä suuria niin täytyy kuitenkin muistaa, että virheitä sattuu kaikille. Jokaisesta haastavasta tilanteesta voi aina oppia jotain ja ne usein ovatkin kaikista opettavaisimpia kokemuksia. Kuvauksissa oleminen ja 2. apulaisohjaaminen onkin välillä todella raskasta, joten on tärkeää pitää itseltään huolta ja panostaa omaan hyvinvointiin ja vapaa-aikaan.

5 POHDINTA

2. apulaisohjaajana toimiminen on monipuolista ja vaativaa työtä eikä vähäinen tiedon määrä aiheesta välttämättä auta selvittämään mitä kaikkea työnkuvaan todellisuudessa voi kuulua. Erilaisia työtapoja on niin monta kuin on 2. apulaisohjaajakin ja työtehtävät voivat vaihdella hyvinkin paljon tuotantokohtaisesti. Ei olekaan ihme, ettei yksiselitteistä ja täsmällistä kuvausta 2. apulaisohjaajan työstä juurikaan löydy ja monet ihmistuntemukseen ja ihmissuhdetaitoihin liittyvät asiat ovat sellaisia, mihin on haastava edes antaa mitään tarkkoja määreitä tai ohjeita. Opinnäytetyöni onkin kattava katsaus kaikkeen siihen, miten minä itse olen nähnyt parhaaksi toimia ammattikentällä ja mitä kaikkea olen oppinut 2. apulaisohjaamisesta. Opinnäytetyön kirjoittaminen on ollut antoisa kokemus ja auttanut tarkastelemaan ammatillista minäkuvaani monista uusista näkökulmista.

Opinnäytetyöni sopii kaikille, keitä 2. apulaisohjaajan työ kiinnostaa ja toimii myös kattavana oppaana perusasioista niille, jotka harkitsevat työtä 2. apulaisohjaajana. Vaikka jokaisen aloittelevan 2. apulaisohjaajan onkin kuljettava oma tiensä ja opeteltava asiat kantapään kautta, voi tämä opinnäytetyö silti toimia tukena ja tiennäyttäjänä ja ehkä auttaa kokeilemaan erilaisia lähestymistapoja työhön.

Olen myös saanut puolentoistavuoden mittaisella 2. apulaisohjaajan työurallani työskennellä monissa hienoissa draamasarjoissa ja kokea paljon monipuolisia eri tilanteita ja roolituksia. Kaikki tämä kokemus on auttanut ammentamaan työstäni mahdollisimman paljon ja auttanut kasvamaan elokuva-alan ammattilaiseksi.

LÄHTEET

- Aho, P. 2018. Suomalainen fiktiotuotantojen avustajaroolitus. Media-alan koulutusohjelma. Tampereen Ammattikorkeakoulu. Luettu 24.4.2022. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/146911/Aho_Pia.pdf
- Cihak, L. 2019. 2nd Assistant Director for X-Men: First Class, Captain America: The First Avenger, and Pirates of the Caribbean: At World't End. Lennoncihak. Podcast-tallenne. Julkaistu 4.3.2019. Kuunneltu 2.4.2022. <https://lennoncihak.com/podcast/larry-katz-second-assistant-director>
- Hymyä!. 2022. Ohjaus: Jäppi Savolainen. Tuotantoyhtiö: Hihhihii Oy. C-More. <https://www.cmore.fi/ohjelma/10004206/hymya>
- IMDB. Päivitysvuosi 2022. Sara Salovaara. Second Unit Director or Assistant Director. Verkkosivu. <https://www.imdb.com/name/nm11204020/>
- Kansan Vihollinen. 2022. Ohjaus: Mikko Kuparinen. Tuotantoyhtiö: Fire Monkey Productions. C-More. <https://www.cmore.fi/ohjelma/10004425/kansan-vihollinen>
- Kench, S. 2021. What does a 2nd Assistant Director do? Job Duties Explained. Studiobinder. Verkkosivu. Julkaistu 3.1.2021. Luettu 23.5.2022. <https://www.studiobinder.com/blog/second-assistant-job-description/>
- Koskinen. 2021. Ohjaus: Lauri Nurkse, Riku Suokas. Tuotantoyhtiö: Mediawan Finland (entinen Aito Media). Ruutu. <https://www.ruutu.fi/ohjelmat/koskinen>
- Mukkala, L. 2016. Avustajat, olkaa hyvä! 2.apulaisohjaajan rooli kokopitkässä elokuvassa. Viestinnän koulutusohjelma. Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 22.4.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/109994/OPPARI_LAURA_THESEUS.pdf
- Ruissalo, P. 2022. Tamperelainen. Oletko sinä Ilveksen fani ja haluaisit päästä Koskinen-sarjaan? Helmikuun alussa se on mahdollista – ”Plussaa Ilveksen fanivaatteista”. Julkaistu 24.1.2022. Luettu 25.1.2022. <https://www.tamperelainen.fi/paikalliset/4452751>
- Sanoma Media. 2022. Rikossarja Koskinen nousi Ruudun kaikkien aikojen katsotuimmaksi draamaksi. Julkaistu 4.1.2022. Viitattu 28.5.2022. <https://media.sanoma.fi/kirjoituksia-markkinoinnista/2022-01-04-rikossarja-koskinen-nousi-ruudun-kaikkien-aikojen>
- Suomen Elokuvasäätiö. 2020. Ohjeistus intiimikohtausten tekemiseen kameratyöskentelyssä. Julkaistu syyskuussa 2020. Viitattu 28.5.2022. <https://ses.fi/wp-content/uploads/2020/10/Ohjeistus-intiimikohtausten-tekemiseen-kameratyoskentelyssa.pdf>
- Vainio, J. 2014. Avustajien roolitus kotimaisissa fiktiotuotannoissa – Miten postimiehestä tuli 1600-luvun ruotsalainen sotilas? Viestinnän koulutusohjelma. Turun Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 3.5.2022. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/76319/J.Vainion%20oppari.pdf>